

Betænkning afgivet af Social- og Indenrigsudvalget den 27. februar 2020

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om socialtilsyn

(Ændring af formålsbestemmelser i vedtægter for fonde, krav om indhentelse af straffeattest og præcisering af rækkevidden af socialtilsynets godkendelse og tilsyn)

[af social- og indenrigsministeren (Astrid Krag)]

1. Ændringsforslag

Social- og indenrigsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillet ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at DF ad flere omgange har fremsat beslutningsforslag om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Beslutningsforslagene har været fremsat med det formål at sikre, at personer, der arbejder med mennesker med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, f.eks. ældre udviklingshæmmede mennesker, med mennesker med handicap og med mennesker med psykiske lidelser m.v., skal give samtykke til, at der indhentes en attest, der viser, at de pågældende ikke er dømt for overtrædelse af en række nærmere bestemte paragraffer i straffeloven.

DF mener, at det er vigtigt at forebygge seksuelle overgreb, vold, tyverier og røverier mod mennesker, der har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, herunder mennesker med handicap, ældre og mennesker med psykiske lidelser. Disse sårbare borgere i vores samfund er kendetegnet

ved, at de oftest er dybt afhængige af hjælp i dagligdagen. Desværre er der eksempler på, at ansatte i psykiatrien, i hjemmeplejen, på bosteder og på plejehjem på det groveste har misbrugt deres ansvar for at hjælpe de mennesker, som er afhængige af deres hjælp. Disse brodne kar ødelægger det for mange af de dygtige medarbejdere, der hver dag gør en kæmpe forskel i omsorgssektoren.

DF ønsker, at der skal være den samme kontrol af plejehjemsansatte, hjemmehjælpere, ansatte på bosteder og i psykiatrien, læger og øvrige ansatte i sundhedssektoren, som der er for personale, der arbejder med børn. DF kunne desværre ikke samle flertal for B 61 om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse (folketingssåret 2017-18). DF fik imidlertid rejst problematikken i satspuljeforhandlingerne, som bl.a. er baggrunden for dette forslag.

DF kan konstatere, at social- og indenrigsministeren har imødekommet DF's forslag om, at indhentelse af straffeattester også skal gælde ved ansættelse af vikarer og allerede ansatte vikarer i tilbud, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Det er DF tilfreds med, og det vil DF gerne kvittere for. DF så dog gerne, at det gjaldt bredt, dvs. alle steder, hvor man arbejder med udsatte borgere, herunder også inden for hjemmeplejen.

Selv om det i dag er muligt ved ansættelse af forskellige personalegrupper at indhente straffeattester, vil oplysninger om tidligere straf ikke nødvendigvis fremgå særlig længe, og derfor vil de traditionelle straffeattester ikke altid kunne bruges til at forhindre potentielle overgreb. Det er også op til kommunen eller ansættelsesstedet, om man vil indhente en attest, medmindre der er tale om, at man arbejder med børn under 15 år, hvor det så er en børneattest. På en offentlig straffeattest vil afgørelser som udgangspunkt blive stående i 10 år, mens de på en privat straffeattest vil blive stående i 2, 3 eller 5 år, afhængigt af hvilken sanktion der er tale om.

Derfor ønsker DF, at oplysninger om eventuelle tidligere lovovertrædelser skal fremgå af voksenattesterne, lige så længe som det fremgår af børneattesterne.

Forslaget er et skridt i den rigtige retning, og DF håber, at det kommer til at gælde andre steder.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af social- og indenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I den under nr. 2 foreslåede § 12 a indsættes i stk. 1 som 2. pkt.:

»Indhentelse af straffeattest efter 1. pkt. gælder også ved ansættelse af vikarer, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder.«

[Udvidelse af personalegruppen]

2) I den under nr. 2 foreslåede § 12 a indsættes i stk. 2 efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Socialtilsynet skal ligeledes sikre sig, at tilbuddet har indhentet straffeattester for allerede ansatte vikarer.«

[Udvidelse af personalegruppen]

3) I den under nr. 2 foreslåede § 12 a ændres i stk. 2, 2. pkt., der bliver 3. pkt.»Dette er en betingelse« til: »1. og 2. pkt. er betingelser«.

[Konsekvensændring]

4) I det under nr. 3 foreslåede § 15, stk. 4, 2. pkt., affattes nr. 4 således:

»4) ændringen sker af hensyn til

- a) aktuelle brugere af fondens tilbud eller
- b) potentielle fremtidige brugere af fondens tilbud, når fondens bestyrelse kan sandsynliggøre et behov for ændring inden for de næste 2 år og dette medfører et konkret behov for ændringen.«

[Lovteknisk præcisering]

Bemærkninger

Til nr. 1

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 2, at der foreslås indsat et nyt § 12 a i lov om socialtilsyn (herefter socialtilsynsloven).

Det foreslåede § 12 a, stk. 1, i socialtilsynsloven vil medføre, at tilbud, som er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, der søger om godkendelse, eller som er godkendt af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 5, inden de ansætter personale og ledere, skal indhente straffeattest for disse personer. Kravet vil skulle gælde fra den 1. juli 2020 og vil omfatte ansættelse af alt personale samt ledere.

Ifølge bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, forstås der ved personale de personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med de børn, unge og voksne, der har ophold i tilbuddet, samt personer, der

som led i udførelsen af deres opgaver færdes fast blandt beboerne i tilbuddet og derved har mulighed for at opnå direkte kontakt med disse.

Med ændringsforslaget til det foreslåede § 12 a, stk. 1, i socialtilsynsloven vil det blive præciseret, at ansættelse af personale også vil omfatte ansættelse af vikarer. Dette vil medføre, at tilbuddene inden ansættelse af en vikar fremover vil skulle indhente straffeattest for den pågældende, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder.

»Helt særlige omstændigheder« vil f.eks. kunne foreligge i akutte situationer, hvor et tilbud reelt ikke vil kunne fungere på grund af mangel på personale, fordi tilbuddet skal afvente indhentelse af en straffeattest. I sådanne helt særlige tilfælde vil tilbuddet kunne ansætte en vikar uden forinden at have indhentet straffeattest. Der vil dog i overensstemmelse med hovedreglen efterfølgende skulle indhentes straffeattest for den pågældende vikar, hvis ansættelsesforholdet rækker ud over den helt akutte situation.

Socialtilsynet vil som led i sit driftsorienterede tilsyn skulle følge op på, om tilbuddene indhenter straffeattester i forbindelse med ansættelse af vikarer.

Med ændringsforslaget udvides personalegruppen i det foreslåede nye § 12 a, stk. 1, i socialtilsynsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, således til også at omfatte vikarer.

Til nr. 2

Det nye § 12 a, stk. 2, der med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås indsat i socialtilsynsloven, vil medføre, at socialtilsynet som led i deres godkendelse af tilbud omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, skal sikre sig, at tilbuddet har indhentet straffeattester for allerede ansat personale og ledere af tilbuddet.

Med ændringsforslaget til det foreslåede § 12 a, stk. 2, i socialtilsynsloven vil det blive præciseret, at socialtilsynet ligeledes skal sikre sig, at tilbuddet har indhentet straffeattester for allerede ansatte vikarer. Dette vil medføre, at socialtilsynet som led i deres godkendelse af tilbud omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, vil skulle sikre sig, at tilbuddet har indhentet straffeattester for allerede ansatte vikarer.

Med ændringsforslaget udvides personalegruppen i det foreslåede nye § 12 a, stk. 2, i socialtilsynsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, således til også at omfatte vikarer.

Til nr. 3

Som følge af ændringsforslaget til det foreslåede nye 2. pkt. i § 12 a, stk. 2, i socialtilsynsloven er der behov for at foretage konsekvensændringer i det foreslåede § 12 a, stk. 2, 2. pkt., som vil blive 3. pkt. Der er behov for at konsekvensændre, således at det fremgår af bestemmelsen, at den både omfatter det foreslåede § 12 a, stk. 2, 1. pkt., og det foreslåede nye 2. pkt., således at socialtilsynet som betingelse for godkendelse af et nyt tilbud vil være forpligtet til at sikre, at tilbuddet har indhentet straffeattester for allerede ansat personale, vikarer og ledere af tilbuddet.

Med ændringsforslaget foretages således alene en konsekvensændring på baggrund af den foreslåede ændring til det

foreslåede nye § 12 a, stk. 2, i socialtilsynsloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 4

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 3, at der foreslås indsat et nyt 2. pkt. i § 15, stk. 4, i lov om social service (herefter serviceloven). Forslaget vil medføre, at ændring af formålsbestemmelser om drift af tilbud, jf. § 15, stk. 4, 1. pkt., i serviceloven fremover vil kunne godkendes, hvis 1) ændringen af formålet har nær sammenhæng med fondens oprindelige formål, 2) ændringen må anses for hensigtsmæssig for fonden, 3) der ikke sker en indskrænkning i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden og 4) ændringen enten sker af hensyn til aktuelle brugere af fondens tilbud eller ændringen sker af hensyn til potentielle fremtidige brugere af fondens tilbud, hvis fondens bestyrelse kan sandsynliggøre et behov for ændring inden for de næste 2 år og dette medfører et konkret behov for ændringen.

Ifølge bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, vil de første tre betingelser i det foreslåede § 15, stk. 4, 2. pkt., nr. 1-3, i serviceloven skulle være opfyldt tillige med enten den ene eller anden betingelse i nr. 4 eller eventuelt begge.

Med ændringsforslaget vil »enten« udgå af det foreslåede § 15, stk. 4, 2. pkt., nr. 4, i serviceloven. Derved præciseres det med ordlyden af bestemmelsen, at den ene eller anden eller eventuelt begge betingelser i nr. 4 kan være opfyldt.

Med den foreslåede opdeling af nr. 4 i litra a og b præciseres det samtidig, at den sidste del af det foreslåede nr. 4 om, at fondens bestyrelse skal kunne sandsynliggøre et behov for ændring inden for de næste 2 år og dette medfører et konkret behov for ændringen, alene vedrører ændring af for-

målsbestemmelser af hensyn til potentielle fremtidige brugere af fondens tilbud.

Ændringsforslaget er alene en lovteknisk præcisering af det foreslåede nye § 15, stk. 4, 2. pkt., nr. 4, i serviceloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 18. december 2019 og var til 1. behandling den 21. januar 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 1 møde.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og social- og indenrigsministeren sendte den 24. september 2019 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 79, folketingsåret 2018-19, 2. samling. Den 18. december 2019 sendte social- og indenrigsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 8 bilag på lovforslaget.

Birgitte Vind (S) Bjørn Brandenborg (S) Camilla Fabricius (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Daniel Toft Jakobsen (S)

Malte Larsen (S) Tanja Larsson (S) Rasmus Stoklund (S) Rasmus Helveg Petersen (RV) Kathrine Olldag (RV)

Trine Torp (SF) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Kirsten Normann Andersen (SF) fmd. Pernille Skipper (EL)

Jakob Sølvhøj (EL) Torsten Gejl (ALT) Fatma Øktem (V) Anni Matthiesen (V) Karen Ellemann (V)

Marlene Ambo-Rasmussen (V) Hans Andersen (V) Stén Knuth (V) Karina Adsbøl (DF) nfmd. Liselott Blixt (DF)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Brigitte Klintskov Jerkel (KF) Per Larsen (KF) Mette Thiesen (NB) Ole Birk Olesen (LA)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Nye Borgerlige (NB)	4
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Liberal Alliance (LA)	3
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Alternativet (ALT)	5		